

הליכות חיים

לימוד חודשי בנושא מידות על-פי
ספר 'מסילת ישרים' ומשמעותה של ההלכה
לאור דמותו של הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

לימוד חודשי לאור
דמותו של הרב מרדכי
אליהו זצוק"ל

הלימוד מוקדש לעילוי
נשמות הרוגי מלחמת
"חרבות ברזל"

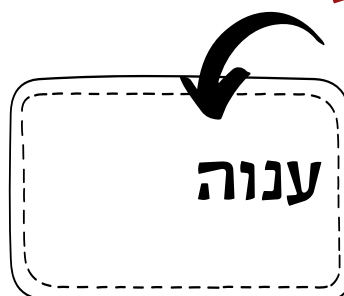
"הליכות חיים"

תלמידים יקרים וחביבים, גם החודש נמשיך במסע "הליכות חיים" ונצעד בנושא מידות טובות וחיים של הלכה לאור דמותו המופלאה של הרב מרדכי אליהו, זכר צדיק וקדוש. בחודשים הבאים, חודשים ניסן - אייר, נעסוק במידת הענווה מתוך הספר "מסילת ישרים" מאת הרמח"ל ובחלקו השני של הלימוד נעסוק במשמעות פסיקת ההלכה.

משמעותה של הלכה

מידה על פי מסילת ישרים

חודש ניסן הוא החודש הראשון לפי התורה ואילו חודש אייר הוא החודש שבו קמה מדינת ישראל, הורחבו גבולותיה במלחמת ששת הימים וזכינו לחזור לירושלים עיר הקודש.

אנו מאחלים לכם לימוד פורה, משמח ומעצים ביחד,
חבורת ילדי החמ"ד

"ענוה"

אבא: "יוסף רצית לספר לי על דמות מיוחדת שלמדת עליה החודש".
יוסף: "נכון אבא, החודש דיברנו בכיתה הרבה על דמותו של משה רבינו. ב-ז' אדר ציינו את יום הולדתו ומותו ועכשיו, עם הלימוד לקראת חג הפסח, המורה בכיתה מספר לנו על דמותו המופלאה וכמה הוא היה ענו".

אבא: "נכון על משה רבינו נאמר: **"וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנִי מְאֹד מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה" (במדבר י"ב, ג)**

ענוה היא מידה מיוחדת למשה. אדם רגיל שעושה משהו מיוחד רוצה פרסום, כדי שכולם ידעו כמה עזר לחבר או הצליח באיזו משימה, ונהנה שמשבחים אותו ואולי גם מעניקים לו פרס על ההצלחה".

יוסף: "אני באמת לא מבין איך משה הצליח לא לכעוס או לצפות שכולם יעריכו אותו על המופתים שעשה ועל כך שאחרי כל כך הרבה שנים ה' בחר בו להוציא את בני ישראל ממצרים. מישהו אחר היה מאוד מתגאה בכך."

למדו גם אתם אתנו את דברי הרמח"ל בספרו "מסילת ישרים" על מידת הענוה.

"בביאור מדת הענוה:
הנה כלל הענוה הוא, היות האדם בלתי מחשיב עצמו משום טעם שיהיה, וזה הפך הגאווה ממש, והתולדות הנמשכות מזה תהינה ההפכיות של תולדות הגאווה.

וכשנדקדק נמצא, שתלויה במחשבה ובמעשה. כי בתחילה צריך שיהיה האדם עניו במחשבתו, ואחר כך יתנהג בדרכי הענווים, כי אם לא יהיה עניו בדעתו וירצה להיות עניו במעשה, לא יהיה אלא מן הענווים המדומים והרעים שזכרנו למעלה, שהם מכלל הצבועים אשר אין בעולם רע מהם.. (מסילת ישרים פרק כ"ב)

חודשים ניסן-אייר

ואמנם מי שהוא בעל שכל ישר, אפילו אם זכה להיות חכם גדול ומופלג, באמת כשיסתכל ויתבונן יראה שאין מקום לגאווה והתנשאות, כי הנה מי שהוא בעל שכל שיודע יותר מהאחרים, אינו עושה אלא מה שבחוק טבעו לעשות, כעוף שמגביה לעוף לפי שטבעו בכך, והשור מושך בכוחו לפי שחוקו הוא, כן מי שהוא חכם הוא לפי שטבעו מביאו לזה, ואילו אותו שעכשיו אינו חכם כמוהו היה לו שכל טבעי כמוהו - היה מתחכם גם הוא כמוהו, אם כן אין כאן להתנשא ולהתגאות, אלא אם יש בו חכמה רבה הנה הוא מחויב ללמדה למי שצריך אליה.

וכמאמר רבן יוחנן בן זכאי (אבות פ"ב):

"אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך, כי לכך נוצרת".

אם עשיר הוא - ישמח בחלקו ועליו הוא לעזור למי שאין לו.

אם גיבור הוא - עליו לעזור לכושלים ולהציל לעשוקים.

הא למה זה דומה, למשרתי הבית, שכל אחד ממונה על דבר מה וראוי לו לעמוד במשמרתו לפי פקודתו, להשלים מלאכת הבית וצרכיה, ואין בכאן מקום לגאווה לפי האמת.

מה דעתכם?

לכל אחד יש מתנה שקיבל מאת ה' והוא צריך להשתמש בה לטובת עם ישראל. נלמד את הקטע שלמעלה מתוך מסילת ישרים.

מה צריך זעלום גלליד חכם ?

מה צריך זעלום אי ששלי ?

מה צריך זעלום אי לזיבור ?

מה המתנה שה' נתן לכם?

חודשים ניסן - אייר

ענווה או גאווה? קראו את האירועים הבאים והחליטו ביניכם האם מדובר במידת הגאווה או הענווה? ציינו מה עזר לכם להחליט.

חילקו גפיקדיים בקבוצה
ואמרתו שאני יודעת זעלש
הכל וכן, זעלש את כל
כי אני למלש טובה
בלשילה הצו

המורה ביקשה גלמיד לידע
טוב את החומר בלשכון כדי
לסיכור גלמיד להחסיור
הרבה ליעוריים, ומיד
התנדבתי

המורה ניכנסה זכיתה
וביקשה לתי בנות לידע
זצויר יפה. התזבטתי אמי
זהצביע. גלמיד בזחריים כי
אז הפעם אולוי תהיה
הצלחנות זבנות אחרות

בתחילת הלחלמה התנדבתי
הרבה וסיפרתי זכל
החברים לזי כדי לידע
שאני אדע טוב

סבטא קנתה זי בזויז שלמה
יפה ויקרה זפסח שאני למלש
אווהבתי! רציתי זספר בקו
בכיתה אכל החזלתי בסוף
לזא

קיבולתי ציון למעולה בלחבון
בהיסטוריה ואני זא גרצה
זספר זחבר לזי לקיבא ציון
פחות טוב

העיתי זחברה לזי
לקיבאה ציון זא טוב
בעברית. איך יכלו זהיות
להיט זא הצליחה בלחבון
אז היט לדברת בעברית

זאחר קבאת התעודות, עברתי
בין כל החברים לזי והראיתי
זהם את הציונים הלעזויים
לזי

המורה זספורט שולל לזי
למאיים זהלתי בתחרות
האמלטיקה ואמרתו שאני
חייב זהיבחר

בדיקה - אז עניתם נכון, יזא זכס 5 גאווה וז ענוה

תנסו זלנות את הסיפור וז הפוק את לה לזיזא זכס כזאווה - זענוה

מכאן שיש אנשים ויש מעשים. יש מעשים גדולים ועושים אותם אנשים גדולים
בשעות גדולות והכול יודעים עליהם, ויש מעשים שנראים קטנים ועושים אותם
בשעות קטנות של ימים פשוטים אבל באמת הם המעשים הגדולים והם
המעידים מה הוא האדם לעולם הבא (הרב חיים סבתו, תיאום כוונות עמ' 67).

ענוה זה זא זהלויז וזדבר עז כלה שאני
לוצח וטוב אזא זהבין לזי זי אחריות
זנצז את הכילחנות לזי זטובה.

חודש ניסן-אייר

יוסף: "אבא, אחרי שחשבנו על כל מיני מצבים בבית ובכיתה אני מבין שזו מידה שמאוד קשה לקיים אותה. בלי לשים לב אנחנו יכולים להתנשא על חברים או על בני משפחה".
אבא: "אספר לך סיפור מהגמרא וננסה לראות את מידת הענוה שהיתה להלל הזקן".

הלל הזקן, נשיא הסנהדרין, היה אהוב מאוד על אנשי ירושלים. תפקידו הרם ולמדנותו המופלגת לא גרמו לו להיות רודף כבוד. הוא נותר צנוע וענו, אוהב אדם ומתון בכל הליכותיו. באותה עת גר בירושלים איש רגזן שאהב להתנפח, להעליב ולחרחר ריב. יום אחד פרץ ויכוח מר בינו לבין רוכל בשוק. אמר הרוכל לרגזן: "אתה מסוגל להוציא מן הדעת אפילו את אשתו של השטן. מדוע לא תלמד מנשיאנו האהוב, הלל הזקן, שתמיד מאיר פנים ושלעולם אינו מתרגז?"
שמע האיש וחיוך מרושע עלה על פניו. "הלל זה", אמר, "בכלל אינו המלאך הטוב שאתה מתאר."

שאל הרוכל: "הגם בהלל הצדיק אתה מטיל דופי?"
ענה הרגזן: "בוא נתערב שאני אצליח להקניט אותו עד שהוא יתפוצץ מרוב כעס."

התערבו השניים על סכום נכבד: ארבע מאות זוז. הלך האיש אל ביתו של הלל וצעק: "מי כאן הלל? מי כאן הלל?"

הציצו עליו דיירי הרחוב בתימהון: הרי כל אדם בירושלים יודע שזה ביתו של הלל, נשיא הסנהדרין. ניכר היה שבקריאה מעליבה זו מנסה האיש לפגוע בכבוד הנשיא ולעורר את כעסו. אותו היום ערב שבת היה, והלל חפף את הראש בחדר הרחצה. בששמע את הקריאה, התעטף ויצא לקראת האיש.

"בני", אמר במאור פנים, "מה אתה מבקש?"
אמר לו האיש: "שאלה יש לי לשאול."
אמר לו הלל: "שאל, בני, שאל."

שאל האיש: "יאמר לי רבי, מפני מה ראשיהם של תושבי בבל סגלגלים ולא עגולים?"
הביט בו הלל וענה: "בני, שאלה גדולה שאלת. ראשי הבבלים סגלגלים מפיון שהמילדות שלהם אינו זריזות, וראשי היילודים נמעכים מעט פשהם באים לעולם."
שב הלל ונכנס לביתו. המתין האיש שעה קלה ואחר כך שב וצעק: "מי כאן הלל? מי כאן הלל?"
התעטף הלל ושוב יצא לקראתו. שאל: "בני, מה אתה מבקש?"
אמר לו האיש: "רבי, שאלה יש לי לשאול."

השיב לו הלל בחיוך: "שאל בני, שאל." שאל האיש: "מפני מה עיניהם של בני תדמור טרוטות?"
"בני", אמר הלל, "שאלה גדולה שאלת. עיניהם של בני תדמור טרוטות מפני שהם חיים במדבר, בין החולות. השמש קופחת על החולות והחולות בוקקים ומסנוורים את עיני התדמורים."
פעבור שעה שב האיש למקום וצעק: "מי כאן הלל? מי כאן הלל?"
התעטף הלל ויצא לקראתו. "בני", שאל, "מה אתה מבקש?"
"שאלה יש לי לשאול", אמר האיש. "שאל, בני, שאל", אמר הלל.
"מפני מה", הקשה האיש, "יש לבני אפריקה כפות רגליים רחבות?"
"בני", ענה הלל, "שאלה גדולה שאלת. כפות רגליהם של בני אפריקה רחבות מפני שהם גרים בין הביצות, והם הולכים יחפים בתוך המים."

חודש ניסן-אייר

אמר האיש: "עוד הרבה שאלות יש לי לשאול, אבל אני חושש שתבעס." חייך הלל והתיישב לפניו. "בני, אמר, 'כל השאלות שיש לך – אתה מוזמן לשאול.' שאל אותו האיש: 'האם אתה הוא הלל, המכונה נשיא ישראל?' ענה לו הלל: 'כן, בני, אני הוא.' אמר לו האיש: 'אם אתה הוא הלל, אני מקווה שלא ירבו אנשים כמוך בישראל.' אמר לו הלל: 'האם תוכל, בני, להסביר לי מדוע אמרת זאת?' אמר האיש: 'כי בגללך הפסדתי ארבע מאות זוז!' וסיפר לו את כל מעשה ההתערבות. אמר לו הלל: 'גם אם תפסיד ארבע מאות זוז ועוד ארבע מאות זוז לא תצליח להכעיס את הלל. פעם מלכה שנאה ומעורר מדינים. בדאי שתזכור, בני, מי שמאיר פנים לבריות – הבריות מאירות פניהן אליו.' (עיבוד יהודה אטלס, מתוך האתר ספר האגדה לילדים)

האז הצקן היה נליא הסנהדרין. זהו תפקיד לכבוד לאוז
דומה היום זרב הראשי לז ילראו. כתבו אלו לעלי
לא לכבדים את הנליא עולה האיל?

כתבו אלו לעלי עולה האז הצקן להיה נליא הסנהדרין
ואשר לחזאים עז כבודו?

בואו נקרא יחד סיפור

על הרב מרדכי אליהו זצוק"ל
שהיה הרב הראשי לישראל
לאור מידת הענוה. לעיתים
רבות מחל הרב על כבודו

לומדים מעידותיו - הולכים בדרכיו - מידת הענוה

כשהקמנו את תלמוד התורה בחיספין, הגיע אלינו הרב וראינו הנהגה מופלאה שלו. הגענו אליו כמה חברים וביקשנו ברכה. הבאנו מכשיר וידיאו, הרב ירד מהרכב, נעמד עם הלבוש הרשמי שלו ואני צילמתי בווידיאו את כל הברכות. כל אחד קיבל ברכה אישית, וכל אחד שמח לראות אותי מצלם כי ידע שאחר כך הוא יקבל את התמונה.

לאחר שהרב סיים והחל לצעוד לעבר רכבו, שמתי לב שמרוב התרגשות לא לחצתי על כפתור ההפעלה. רצתי אחרי הרב וסיפרתי לו מה שקרה. הרב חייך, נעמד שוב ובירך את כולם כאילו הוא מברך בפעם הראשונה. כשיודעים במה הרב עוסק וכמה זמנו דחוק, זה מדהים לחשוב עד כמה הרב מוכן להקריב על מנת לשמח אותנו. זה גם היה מופלא וגם לימוד בשבילי, כמי שעוסק בחינוך ילדים ונערים, לדעת כמה סבלנות וכמה זמן להשקיע בטוב של כל תלמיד.

שאלה של ההלכה

יוסף: "אמא, בעיתון של שבת יש שאלות ששאלו את הרבנים והם עונים ברצינות. איך זה יכול להיות? אם לנו יש שאלה אנחנו הולכים לרב של בית הכנסת והוא מסביר לנו בנחת ושואל עוד שאלות כדי שיוכל לפסוק. כמו שלמדנו "בעשה לך רב" ובעיתון זה נראה כל כך פשוט ומהיר. הרבנים לא מכירים בכלל את השואלים."

אמא: "שאלה טובה מאוד שאלת. שאלות מסוג זה נקראת שו"ת, ראשי תיבות של שאלות ותשובות. המסורת של השו"ת התחילה לאחר שעם ישראל גלה מארצו אחרי חורבן בית שני ולא בכל מקום היה רב לשאול אותו. מ... במשך דורות רבים, כתבו מכתב עם שאלות ושאלו לרב שהיה בוחן אלה, מתייעץ בעת הצורך עם רבנים נוספים ושולח לשואל תשובה מפורטת. מהשאלות והתשובות הכינו ספרים שנקראים שו"תים וכך אין צורך לשאול שוב כי ישנה תשובה. הספרים הללו הודפסו ונקנו ברחבי הקהילות היהודיות ומהם לומדים עד היום."

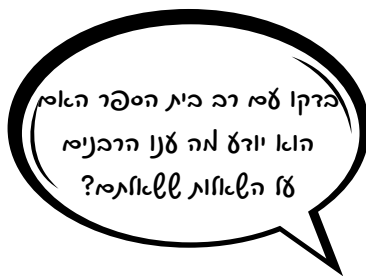

כיום ניתן לשלוח שאלות דרך המרשתת או דרך הטלפון הנייד והדבר פשוט יותר. למשל, איך לחגוג את פסח בחוץ לארץ? איך להכשיר תנורים ולהכין מצות? איך להדליק נרות בשעה שיש סכנה שיזהו שאתה יהודי? או שאלות הלכתיות הנובעות מחידושים טכנולוגיים. אלו שאלות שקשורות לשבת אפשר לדעתך לשאול בעקבות הטלפון הנייד או הגעת הרכבים החשמליים? או שאלות רבות שעלו בעקבות המלחמה, כמו: האם מותר לנסוע בשבת לבקר את המשפחה? איך מתארגנים לחגוג את חג הפסח בשטח? ועוד.

שאלה של ההלכה

עצרו זיוסף זכתוב אורבע לאזות הזכיות לקלורות זחידוליס טכנוזוייס לאז ניגן זלזוא אזיהן
גלובה בספרי ההזכה הילניס ואורבע לאזות הזכיות לעזו בלשפחה לשכס בעקבות
הלזחלה?

A large yellow rectangular area with a row of seven white circles at the top and several horizontal white lines for writing.

A brown rectangular area with several horizontal white lines for writing.

בלשך שניס כהזנה ברבנות לו הזלשון זלזיון
הרב לרדכי אזיהו, הזקבזו בלשכז אזכז פניות להזכבור היהודי
בזרז ובעזזסי, לשכזו לאזות בענייני הזכה ובתזולזיס נוספזסי. עז
זזקן ענה הרב בעז פה וזל זזקן ענה בכזב. זזקן להלזלזות
והלזובות נזספז עסי הלניס בספר 'שו"ת הרב הזלסי.

לימוד ההלכות של:

נו. דיני חודש ניסן ומנהגיו עמ' 169 - 172

הפסקאל זימור לילך
"קיצור שו"ת ערוך לקור
חיוס" (גאלידיס) (סולמוג)

הלכה שלמדתי	עם מי למדתי?		האם זכיתי לקיים?
ארבע פרשיות			
חודש ניסן חודש של שמחה			
קריאת פרשת הנשיאים			
שבת הגדול			
ברכת האילנות			
איסור חמץ			
חמשת מיני דגן			
תערובת חמץ			
כשרות מוצרים			
קטניות			

"תנא דבי אליהו:

כל השונה הלכות בכל יום -

מבטח לו שהוא בן העולם הבא"

(בבלי, מסכת נידה)

לימוד ההלכות של:

ע. בין פסח לעצרת עמ' 214 - 217

הפסקאות זולות לתיק
"קיצור שו"ת אורח חיים
חיי"א" (אג"ת) (פולמוס)

הלכה שלמדתי	עם מי למדתי?	האם זכיתי לקיים?			
קורבן העומר					
מצוות ספירת העומר					
סדר הספירה					
זמן הספירה					
שאלו חברו					
מי שלא ספר בכל הימים					
נישואין בזמן הספירה					
תספורת בימי ספירת העומר					
פסח שני					
ל"ג בעומר					

"תנא דבי אליהו:

כל השונה הלכות בכל יום -

מבטח לו שהוא בן העולם הבא"

(בבלי, מסכת נידה)